

Vladimir Kranjčević

čuvar i interpret baštine

S umjetnikom je u ciklusu *Subotom u Glazbenom* razgovarala muzikologinja Seadeta Midžić

Piše: Vedran Lesar

Određena sredina svoju prepoznatljivost poprima najprije po svojoj umjetnosti i kulturi. Posebno važnu ulogu u stvaranju te prepoznatljivosti imaju razni autori, i to ne samo oni koji pišu i izvode nova djela, nego i oni koji posežu za djelima koja baštinito iz nekih prošlih vremena. Upravo je vezanost uz glazbenu baštinu bila tema u fokusu razgovora koji je muzikologinja Seadeta Midžić vodila s dirigentom Vladimirom Kranjčevićem 11. ožujka u velikoj dvorani Hrvatskoga glazbenog zavoda, u sklopu ciklusa *Subotom u Glazbenom*. Podsjećamo, maestro Kranjčević ove se sezone nizom koncerata oprostio od mnogobrojnih ansambala kojima je ravnao u bogatoj dirigentskoj karijeri.

Očuvanje i ponovno oživljavanje naše glazbene baštine — te su ideje čvrsto ukorijenjene u radu Vladimira Kranjčevića

vića, a poticaj za to da njegovo profesionalno djelovanje krene upravo u tom smjeru — doznajemo iz razgovora — dogodio se još tijekom njegova školovanja.

Konsumacija glazbenog života

Vrlo važna osoba u usmjeravanju njegova interesa k otkrivanju i očuvanju glazbene baštine jest pijanist i pedagog Ladislav Šaban. Naime, Vladimir Kranjčević studirao je, između ostaloga, i klavir na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji, upravo u klasi Ladislava Šabana. Šabanovo pedagoško djelovanje, doznajemo, osim onog blisko povezanog s nastavom klavira, seže i u formiranje umjetničkih i profesionalnih profila njegovih studenata. Osim zahtjeva da redovito obavljaju studijske obaveze, svoje je studente (uz određenu gestu kontrole) poticao na konzumiranje tada postojećeg glazbenog života te je inzistirao na izvođenju djela hrvatskih skladatelja. No Ladislav Šaban osoba je brojnih profesionalnih profila, pri čemu oni spomenuti — pijanista i pedagoga — jesu važni, ali ne i jedini u kojima je do izražaja dolazio njegov senzibilitet za glazbenu baštinu. Prije svega, izdvaja se njegov dugogodišnji rad u arhivu Hrvat-

skoga glazbenog zavoda, ali i rad na sređivanju brojnih drugih hrvatskih arhiva, pri čemu je nailazio na brojne dotad zaboravljene skladatelje i skladbe. Tim je, u mnogočemu pionirskim radom utjecao na stvaranje svijesti o postojanju glazbene baštine i njezinoj važnosti u izgradnji identiteta naše sredine.

Glazbeni spomenici

Sljedeća osoba koja se našla u žarištu Kranjčevićeva retrospektivnog pregleda posebno zaslužnih pojedinaca za očuvanje hrvatske glazbene baštine jest muzikolog (i skladatelj) Lovro Županović. Njegova nemjerljiva važnost u očuvanju i oživljavanju hrvatske glazbene baštine, prema riječima maestra Kranjčevića, jest u stvaranju niza notnih izdanja koja su, po uzoru na slične njemačke i francuske »spomeničke serije«, od 1970-ih izlazila u seriji nazvanoj *Spomenici hrvatske glazbene prošlosti*. Ta su izdanja bitna zato što donose velik broj dotad nepoznatih skladbi davno preminulih skladatelja u zapisu razumljivom glazbenicima današnjice. U tome je i rad Lovre Županovića donekle sličan, a upravo stvaranjem suvremenih izdanja stare glazbe, i komplementaran onom Ladislava Šabana. Naime, pronalazak notnog zapisa nekog glazbenog djela ne znači da će prosječni glazbenik danas taj zapis moći i pročitati. Naprotiv, vrlo često je za čitanje zapisa potrebno specijalizirano paleografsko znanje koje prosječan glazbenik nema. (Naravno, mogli bismo se upitati zašto. No to je pitanje za neku drugu priliku.) I upravo u posredovanju između otkrivenog izvora i notnog zapisa razumljivog glazbeniku današnjice leži uloga Lovre Županovića u očuvanju hrvatske glazbene baštine. Kao

posebnu kvalitetu njegovih izdanja, maestro Kranjčević izdvojio je svojevrsnu dvostrukost u njihovu obraćanju zainteresiranom »čitateljstvu«. Županović tako s jedne strane, u brojnim uredničkim intervencijama, nudi pregledan notni tekst spreman za izvedbu, a s druge strane, urednim označavanjem tih intervencija, ostavlja slobodu izvođaču da (ako se osjeća kompetentnim za to) pronađe vlastito rješenje.

Karike u lancu

I tu dolazimo do karike lanca hrvatske glazbene baštine kojoj pripada maestro Kranjčević. Ako je prva karika toga lanca otkrivanje nekog zaboravljenog djela (što gotovo u pravilu znači otkrivanje notnog zapisa toga djela), a druga njegovo »prevođenje« u zapis razumljiv glazbenicima današnjice, treća je onda izvedba tog djela. Upravo je brojnim izvedbama i uvođenjem te glazbe u glazbeni život Hrvatske, posebno Zagreba, Vladimir Kranjčević ostavio dubok trag u očuvanju i prezentaciji hrvatske glazbene baštine. No nije to činio samo izvedbama. U razgovoru sa Seadetom Midžić prisjetio se maestro Kranjčević i svojega dugogodišnjeg rada na organizaciji Varaždinskih baroknih večeri, festivala koji je upravo pod njegovim vodstvom stekao međunarodnu prepoznatljivost i čija je važnost prihvaćena u širokim glazbeničkim i kulturnim krugovima. I u sklopu tog festivala pronalazio se mjesta za izvedbu naših »starih majstora«.

Iako baština uvijek ima određenu retrospektivnu crtu i vezuje se uz nešto staro, i skladatelji mladih generacija, posebice oni koji žive i djeluju u današnjici, trebaju se naći na koncertnim pozornicama. Jer živa kultura (i to ne samo ona probuđena iz zaborava) temelj je iz kojega će nešto postati baštinom. Na programima koncerata maestra Kranjčevića često su se našla i djela skladatelja njegove generacije. Brojna takva djela, uz ona malo starijih, ali i mladih skladatelja, uvrštena su i u seriju kompaktnih ploča *Antologijska djela hrvatske zborne glazbe 20. stoljeća*, nastalih u suradnji sa Slovenskim komornim zborom. Nekoliko snimki iz te serije imali smo prilike čuti tijekom razgovora u HGZ-u. Tim snimkama maestro Kranjčević ostavlja u zalag još jedan dokument koji svjedoči da se na različite načine može biti čuvarom i interpretom baštine.



Muzikologinja Seadeta Midžić vodila je razgovor s dirigentom Vladimirom Kranjčevićem